

01

02

LÁTHATATLAN IDENTITÁS

KÖZÖSSÉGI TÁRSASHÁZ SEESTADT ASPERNBEN

ÉPÍTÉSZ |
Clemens Kirsch

—Tanácstalanul baktatunk Aspern egyik főutcáján, már a városrész szélénél tartunk. Vajon melyik lehet a Que[e]rbau? Csak némi helyi segítséggel találunk oda, az utcán, az épületen semmi sem árulja el a házat. Csak akkor érezzük, hogy rátaláltunk, amikor már beléptünk a Yella Yellába, a Que[e]rbau közösségi kávézójába.

01

**QUE[E]RBAU, SEESTADT
ASPERN |
BÉCS, AUSZTRIA**

— A közösségi lakóház megvalósítása nem volt egyszerű: az építető egyesület már két koncepciópályázaton csúszott le az építési lehetőségről, mire szövetséget kötöttek Bécs hagyományos szociálistakás-társaságával, a WGB-GPA-val, mint beruházóval. Így nyertek végül lehetőséget az építkezésre Seestadt Aspern délnyugati csücskében, a városnegyed nyugatról határoló Yella Hertzka parkkal szemben. [3] A hely ma elég periférikus, de a jövőben javulni fog a helyzet, ha az épület előtt nemcsak a busz, de az új városnegyed Aspern hagyományos központjával összekötő villamos is meg fog állni. A tömb szabad terei kapcsolódnak a negyed zöld infrastruktúrájához: a kávézó előtt a Maria-Tusch utca bővületeként kialakított urbánus tereszkét a tömb belsejében közösségi kert váltja.

10

02

- 01 Ápolt kiskert és érkező bringások: végre megtaláltuk a Yella Yellát!
- 02 Jól tervezett pihenőkert szervezi a tömb különböző funkciójú, de igencsak hasonló karakterű épületeit

SZERZŐ |
Szabó Julianna,
Babos Annamária

KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS |
Roland Hampl és Andreas Konecny

FOTÓ |
Babos Annamária (02, 03, 05, 09),
Csanádi Gábor (01, 08)

BERUHÁZÓ |
Wohnbauvereinigung für Privatangestellte
és Que[e]rbau Wien Verein

- 03 Az eltolt lépcsők itt nem a vásárlást, hanem a találkozásokat generálják
- 04 Zárt, tömbszerű szerkesztés, normalizált nyílászárók, pasztell szürkészöld színezés a mimikri eszközei

— Az épületben egy tágas átrium szervezi a 33 változatos méretű és alaprajzú lakást. A koncepció társadalmi elkötelezettségét jelzi, hogy a lakások közül kettő olyan menekültek integrációját szolgálja, akiket hazájukban szexuális identitásuk miatt üldöztek. Az átrium széles, körbefutó közlekedőfolyosói a spontán találkozások, a szomszédi csevegés legfőbb színterei. A szintenként eltolt, elfordított lépcsőkarok változatos átlátásokat teremtenek, arányaikkal és fehér mellvédjeikkel teatrális hátteret adnak a közlekedőknek. Az átriumon kívül a közösséget szolgálja a közös teázó, szauna és tetőterasz a felső szinten, a szatyorbolt a pincében, a közösségi iroda és kávézó a földszinten. Bécs első nemi kisebbségek számára tervezett lakóháza láthatatlanul simul bele az utcaképbe, közlekedési rendszerében befelé forduló, építészeti formáival, anyagaival, színeivel mintha direkt kerülné a feltűnést.

03 — A közös identitás megjelenése az épületen minden közösségi lakóépület esetében kérdés lehet. Egy alternatív közösség számára épülő ház esetében még nagyobb dilemma, hogy az identitás egyértelmű megjelenítése az épület külsején segítené-e a kapcsolatteremtést, vagy inkább nagyobb támadási felületet nyújtana. Az építész, Clemens Kirsch szerint a tartalmában és tipológiájában erős épületnek nem kell feltűnő színekkel magára vonnia a figyelmet. [1] A Que[e]rbaunak azonban nemcsak a színei, hanem építészeti karaktere is szinte megkülönböztethetetlen a szintén a Clemens Kirsch Architektur által ugyanebbe a tömbbe tervezett bérház, illetve gyermekotthon formáitól.

05

04

— A közösségi lakóházaknál szokásos részvételi tervezés a Que[e]rbau esetében az erős beruházó miatt kétarcú volt: míg a lakások és a közösségi helyiségek belső berendezését messzemenően a lakókkal együtt tervezték meg két jövőendő lakó koordinációjában, addig az épület beépítését, közlekedőrendszerét és külső megjelenését a beruházó és az általa megbízott építésziroda határozta meg. Hogy a lakók véleményét kikérve más arculatot kapott volna az épület, azt valószínűsítik az interneten még fellelhető, változatosabb tömegű és színebb látványrajzok.

07

— A környezetpszichológia szerint a hely az egyéni és a kollektív identitás egyik fontos forrása, amelynek többek között része a másoktól való megkülönböztethetőség, az önazonosság folyamatossága és a pozitív önértékelés. Az adott helyhez való kötődés azért alakul ki, mert a hely lehetővé teszi a cselekvési kontroll, a kreativitás és a hozzáértés megnyilvánulását. [2] Egy lakóközösség kötődésének kialakulása akár az épülethez, akár a formálódó új városrészhez attól (is) függ, hogy az új környezet tervezése mennyire teszi ezt lehetővé. Ezért a közösségi lakóház valós participáción alapuló létrehozása a közösség alakulásának és az új helyhez való kötődésnek alapvető követelménye – lett volna.

06

05

— A Yella Yellában friss kávé illata fogad, a sütemény még a sütőben, kicsit várni kell rá. A kávézót vasárnap közösségi találkozóhelyként működtetik a ház lakói, a nyüzsgésből és a baráti hangulatból ítélve sokan kedvelik. A közösen öntött nyersbeton bárpult lábait ma még dibdáb OSB-lap burkolja. Majd az is alakul. Ahogy a Yella Yella üvegfala megtöri a homlokzat lyukarchitektúráját, úgy töri át a közösség ereje az elidegenített építészetet.

08

- 05 A sokféle alaprajzból adódó elszórt erkélyek kicsit lazítják a homlokzatok szigorát
- 06 Földszinti alaprajz
- 07 Emeleti alaprajz
- 08 A vasárnapi brunch várja a szomszédság lakóit
- 09 Az épített környezet formálása a helyidentitás kialakulását is szolgálja
- 10 Helyszínrajz
- 11 Metszet

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Czaja, Wojciech: „Baugruppe Que[e]rbau: Ein Haus wie ein Regenbogen”, *Der Standard* [online], 2017-12-08, hozzáférhető: <<https://www.derstandard.de/story/2000069296365/wiener-baugruppe-queerbau-ein-haus-wie-ein-regenbogen>> [utolsó belépés: 2019-12-29].
- [2] Dúll, Andrea: *A környezetpszichológia alapkérdései: Helyek, tárgyak, viselkedés*, L'Harmattan, Budapest 2009 (ISBN 978-963-7343-09-1), p 372.
- [3] LaFond, Michael - Tsvetkova, Larisa: *CoHousing Inclusive*, Jovis Verlag, Berlin 2017.

06

- A | Lakások
- B | Közlekedőmag
- C | Yella Yella kávézó
- D | Előtér
- E | Egyesületi iroda
- F | Workshop szoba
- G | Konditerem
- H | Szauna és zuhanyzók
- I | Közös terasz

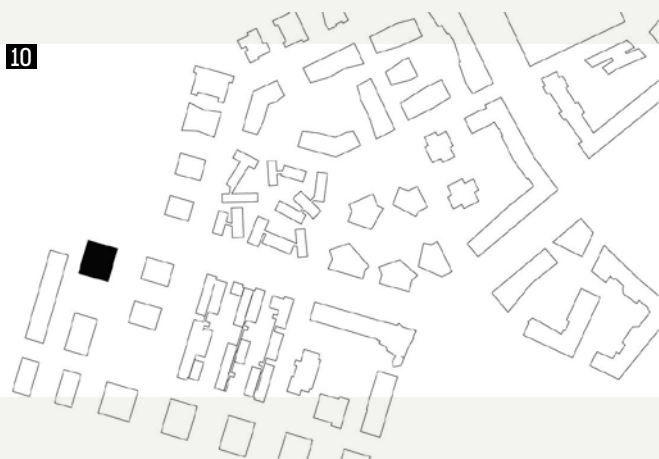
07

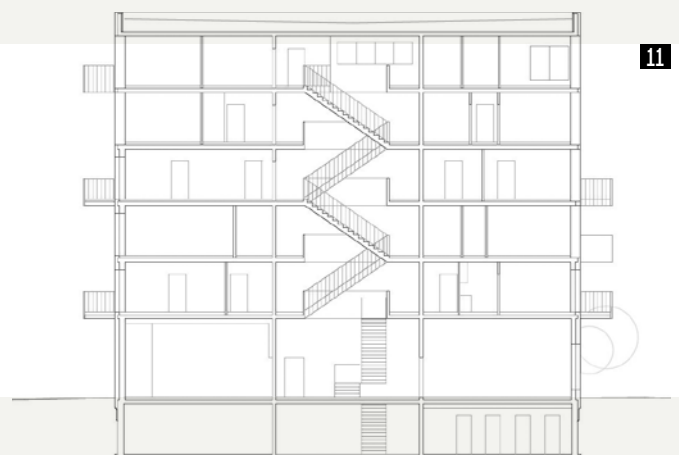
08

09

10

11

ABSTRACTS

CSANÁDY, Pál: BUILT BIOPHILIA HYPOTHESIS

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 14-21, DOI: 10.33268/Met.2020.2.1

METRODOM PANORÁMA RESIDENTIAL PARK, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: **Zsolt HAJNAL AND Péter KENDELÉNYI**

To date the majority of newly built apartments in Hungary have given little consideration to the occupants' connection to the outside world, nature especially. This development

hopes to increase the ratio of green areas throughout. Parkland, rooftop gardens and balconies with dedicated planting boxes will help freshen up the environment. Noticeably

one of the braver moves will be the planting of trees on alternate level balconies. Hopefully this project will satisfy the human need for contact with nature.

SZABÓ, Julianna - BABOS, Annamária: NEW COMMUNAL CONDOMINIUMS IN VIENNA

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 22-25, DOI: 10.33268/Met.2020.2.2

Architect: **URBAN DEVELOPMENT**

For nearly a hundred years Vienna as a municipality has been active in developing a strong urban housing policy. These policies have expanded from the limitations providing purely housing to encompass public

spaces and integrated living and working environments. The ideas behind communal condominium development have stepped outside of the more convention build for profit realm into a truly active form of client

investment and participation. The true needs of a city's occupants being valued as part of the urban makeover.

BABOS, Annamária - SZABÓ, Julianna: CONNECTION POSSIBILITIES: CO-HOUSING IN A NEW RESIDENTIAL DISTRICT

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 26-29, DOI: 10.33268/Met.2020.2.3

GLEIS 21, SONNWENDVIERTEL, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **Markus ILKER**

Former railway land in Vienna has been redeveloped to create the new district of Sonnwendviertel, where Gleis 21 can be found. The name of this project translates as Platform 21, the only real link to the area's former function and identity. This communal

development provides for housing, workplaces and social activities: conceived and developed by an association of occupiers this co-housing building even crosses boundaries into the virtual sphere having its own website to share ideas. From a practical aspect the

division walls are non-structural allowing for future changes as the building moves through time, expansion and contraction of families for example.

BABOS, Annamária - SZABÓ, Julianna: A LITTLE BIT OF EVERYTHING: CO-HOUSING, AS A MARKET?

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 30-35, DOI: 10.33268/Met.2020.2.4

WOHNEN IM GRÜNEM MARKT, SONNWENDVIERTEL, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **SANDBICHLER ARCHITEKTEN**

Sonnwendviertel district provides for many new types of co-housing. This example has been developed as its name suggests, above

shared facilities, community spaces and commercial activities. Developed as two volumes linked by a common staircase "scala"

cinema or gallery as needs require. Creativity being a key factor in the communal vision.

SZABÓ, Julianna - BABOS, Annamária: INVISIBLE IDENTITY

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 36-41, DOI: 10.33268/Met.2020.2.5

CO-HOUSING QUE(E)RBAU, SEESTADT, VIENNA, AUSTRIA | Architects: **Clemens KIRSCH**

On the outskirts of Seestadt a totally new form of co-housing can be found - the Que(e)rbaubau project. This is not merely an experiment in property development or urban

identity making, this is a home for people who are openly members of the "Queer" community or identity, lesbian, gay, bi, trans, inter. Architecturally this co-housing project

can be seen as an equal amongst its type, functionally the ideas of community are upheld and socially it is not exclusive, the openness is extended towards everyone.

FFF, László: FORTY LESSON AT FORTY MINES

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 42-45, DOI: 10.33268/Met.2020.2.6

FAMILY HOME, KŐSZEG, HUNGARY | Architects: **Gábor VÖRÖS**

Following the successful competition for younger architects in Hungary, FFF (Young in Black and White) architect Gábor Vörös has continued to work along the lines of thinking that examine why should we have

something "MEANINGLESS" to say. Otherwise architects tend to have too much to say which is usually non-productive and to achieve a clearly defined modern family home needs little debate, discussion or

commentary. Be concise and concentrate on spatial arrangement, proportions and logical thinking.

FAJCSÁK, Dénes: CSERÉPFALU LOVE

Citation: Metszet, Vol 11, No 2 (2020), pp 46-51, DOI: 10.33268/Met.2020.2.7

FAMILY HOME REFURBISHMENT, CSERÉPFALU, HUNGARY | Architects: **Dénes FAJCSÁK and Gábor FÁBIÁN DLA**

Considering the large volume of unoccupied family homes in Hungary this project demonstrates how the traditional village cottage might be refurbished as an alternative to the trend for demolition and redevelopment

of sites. The existing building type usually has a rational structure and arrangement of internal spaces which suggest the same approach be applied to any refurbishment work: keep it simple, work with local materials

and employ local labour to do so. The result speaks for itself, whilst offering an example of the way forwards.